

REVICZKY GYULA
VERSEI

AMTAK Bt, 2025

Cop. AMTAK Bt, 2025

Felelős szerkesztő: Varsányi József

**Kiadó: AMTAK Bt, 2040 Budaörs, Semmelweis u.
6/B.**

06 20 218 6762 amtakbt@gmail.com

www.amtak.hu

Látogasson el webáruházunkba, és böngésszen!

ISBN 978-615-6907-70-7

Készült: AMTAK Bt, Budaörs

Tartalom

IFJÚSÁGOM 1874-1883	20
TÚNŐ IFJÚSÁG.....	20
ELSŐ SZERELEM	22
TALÁLKOZÁS.....	29
A POZSONYI LIGETBEN	31
EMMA.....	33
HIMNUSZ	33
DONNA DIANA.....	37
BÁL UTÁN	43
(AKIK A TAPSOT KEDVELIK)	44
(MIKOR A LANGY SZELLŐCSKE...)	44
ÖRÖK SZERELEM	46
ARCKÉPÉRE.....	48
SOUVENIR.....	49
(GYAKRAN JELENSZ MEG...).....	50
(A VILÁGON TE A LEGKEDVESEBB)	50
(Ó, NE NÉZZ RÁM MOSOLYOGVA!)	52
(NE OKOZZ', NE VÁDOLJ SZÚNTELEN!)	53
(TIPORJ LÁBAIDDAL...)	54
(WEBERT, CHOPINT JÁTSZOD...)	54
(HA MOSOLYGASZ...)	55
(BEH JÓ...)	55

(AZOK AZ INGATAG POÉTÁK!)	56
(HA VALAHA...)	57
(SZÉTTÉPTED...)	57
(NE IS TALÁLKOZZUNK MI TÖBBÉ!)	58
(ISTEN VELED HÁT!)	59
ÚTON	59
(MILYEN JÓ...)	60
EGY LEVELÉRE	61
ÜZENET A TÁVOLBA	62
(HÁT ÉRDEKLŐDIK MÉG IRÁNTAM?)	62
(BIMBÓNAK TÁRSA...)	64
(HA HALLANÁL...)	66
(TUDOM, ELHERVAD IFJÚSÁGUNK)	67
(KELL, HOGY HOZZÁD VISSZATÉRJEK)	67
(SOK SZÉP LEÁNY...)	68
(A TAVASZ ELSŐ NAPSUGÁRA)	70
(ÉN ÉDES ELHERVADT VIRÁGOM)	71
(A TE NEVED...)	72
(Ó, CSAK MÉG EGYSZER...)	74
(KERÜLSZ?)	75
(TALÁLKOZUNK VÉGRE MÉGIS!)	75
(SZERELMI ÖZVEGYSÉGEMET)	76
PERDITA	78

VÁLTOZATOK.....	84
OSZTÁLYRÉSZEM	84
SÁTÁN	87
A BÁNATBÓL.....	88
ÁRVA FIÚ	89
KARÁCSONYKOR	90
MIKOR HÚSZÉVES LETTEM	91
A FILISZTEREKHEZ	92
IMAKÖNYVEM.....	94
EST DEUS IN NOBIS	96
A CIGARETRŐL	98
TAVASZODIK...	99
TEDEUM	100
NE VÁDOLJÁTOK...	103
BOLDOG IDŐ.....	104
A KÖLTŐ VILÁGA	105
PETŐFI ÉL!	106
ŐSZ FELÉ.....	107
IMÁDSÁGOM	108
AZ OÁZ PANASZA	109
TÚLÉLEK ÉN MINDEN CSALÓDÁST.....	112
MIATYÁNK.....	116
SORS.....	117

SCHOPENHAUER OLVASÁSA KÖZBEN	118
A SZERELEM FILOZÓFIÁJA	122
A BOLONDOKHÁZÁBÓL	122
EGY PILLANGÓ TÖRTÉNETE	125
A PÉNZ	126
JÉZUS PILÁTUS ELŐTT	130
IVÁS KÖZBEN	132
ISKOLATÁRSAIMHOZ	134
KÉT ÚTITÁRS	136
TARTSATOK BŰNBÁNATOT!	137
A VIRÁGOK	140
ÜRES NAPOKBAN	141
LÁNYOK, LÁNYOK, MAGYAR LÁNYOK!	143
EDITHEZ	145
TANÁCS	145
KÁR VOLT	146
FALUN	146
KÖLTŐK SORSA	148
SZÍVEM	149
DICSVÁGYÓNAK	150
A TENGER-PATAKRÓL	151
NIRVÁNA	153
NŐSÜLŐ BARÁTOMNAK	154

MULANDÓSÁG	157
EPILÓG.....	158
MAGAMMAL ÉVŐDÖM.....	158
HA MÁR SZERETNI NEM FOGOK	160
A KÜZDELEMBEN	160
SZERETNÉK MINT HAJDAN ÉGNI!.....	161
PAPÍR-ROMOK	162
KITÁROD ÉREZŐ SZÍVED.....	165
FIATAL HÁZASNAK	166
PETŐFI ELLEN.....	167
I. N. R. I.....	168
A HALÁL UTÁN	170
UTOLSÓ VÁGY	172
HAZUGSÁGOT SOSEM ÍRTAM	173
ÚTKÖZBEN	173
AKIT SZERETTÜNK.....	174
MA SZÜLETETT A MESSIÁS!.....	175
NE TUDJON RÓLAD A VILÁG	177
JÖVENDŐ ÉVEK	178
DON JUAN A MÁSVILÁGON	180
MEGHALT	181
FINÁLÉ	182
MAGÁNY 1883-1889	184

MAGÁNY.....	185
EMMA.....	188
KÖNYVEMMEL	188
(TE VAGY MÉG MOSTAN IS...)	189
(NEM VOLTÁL MÁR IFJU LÁNYKA)	190
(EMLÉKED, MINT VIRÁG A KÖNYVBEN).....	191
(MÉG MOST IS VÉLED).....	192
UTÓHANGOK.....	193
(MI LENNE, HOGYHA ÖSSZEJÖNNÉNK)	195
DICSŐSÉG.....	195
ÉNEKEK ÉNEKE.....	197
MÉG EGYSZER	200
SZERELMI EPILÓG.....	201
FESTETT IDEÁL.....	203
EPITÁFIUMOK	208
KATONA JÓZSEF.....	208
WAGNER RICHARD	210
ARANY JÁNOS HALÁLÁRA	212
TURGENYEV	213
A VOLKOV-TEMETŐ ^[2]	214
IDŐ ELŐTTI SÍRVERS	217
GOROMBA VERSEK.....	218
BIZTATÁS	218

VALLOMÁSOK.....	221
PRO MEMÓRIA.....	222
SZÉPEN FOGNAK ELTEMETNI	223
TALIZMÁN	224
SIRALMAS NÓTA	224
BETEGSÉGBEN	226
BÚCSÚ KABÁTOMTÓL	227
KÖLTŐI EPISZTOLA.....	228
A TÖRVÉNY BETŰJE.....	231
VIRÁGNYELVEN	236
A METEORKŐ	236
A FÉNY	237
ŐSZI RÓZSA.....	238
A GYANAKVÓ	239
SALAMON KIRÁLY ÁLMA.....	240
A SZAMÁR.....	243
PÁLMA A HORTOBÁGYON	245
VÁLTOZATOK.....	246
MAGAMRÓL.....	246
ROSSZ ISTENEK	248
RÉGI DALAIMHOZ	251
JÓB SIRALMA	253
TALÁLT RÓZSA	256

PALINÓDIA	257
A CSILLAGOK	258
DIÁKÉLET.....	260
JÓ LELKEK	262
TRISTIA.....	263
VARÁZSEREKLYE.....	265
CSÖNDES EMBER LESZ BELŐLEM	267
NYÁRI EST.....	268
PROPRIA LAUS	269
MENTSVÁR	270
VIKTOR KERESZTFIAMNAK.....	271
HALOTTAK NAPJÁN	272
DAL	274
HERVADT VIRÁG	274
POZSONY	275
A KENYÉR.....	277
TŰNŐDVE KÉRDEZEM.....	280
TANTALUSZ.....	281
REZIGNÁCIÓ	283
MÚLNAK HETEK.....	284
ÉNEKLŐ KOLDUS.....	285
MI BAJ VAN A VILÁGON?.....	287
SEMPER IDEM.....	289

SZABADSÁG	291
VÉGZET	294
HIÚ VÁGY	295
ÉLETHARMÓNIA	296
AMIT A POHARAK BESZÉLNEK	297
FUTÓ IDŐ...	299
SÓHAJ	300
INTÉS	301
HARMINC ÉV	303
SZERELMI MORÁL	304
LEHETNÉK MÉG EGYSZER HÚSZÉVES	306
MIKOR MÉG SÍRNI TUDTAM...	307
ÁPRIL	308
A CSAVARGÓ	309
A HALÁL ELŐTT	311
ISTEN	312
KÉSŐ BÁNAT	314
A SZÍV	316
IFJÚ PESSZIMISTÁNAK	317
UGYANANNAK	320
AZ ÚJ NYOLC BOLDOGSÁG	324
LEMONDÁS	325
SÍROK KÖZÖTT	327

A KÉT NEM	328
LEVÉL EGY BARÁTOMHOZ	329
A HALÁLHOZ	333
KÉSŐ	334
FÉRFIKOR	335
TAVASZVÁGY	337
MAGDOLNA	337
ALTATÓ	339
ÚTRA KÉSZEN	340
M... -NAK	343
BETEGEN	344
KÉTFÉLE SZÁMITÁS	346
VÁLASZ EGY LEVÉLRE	346
ÁMOR HITVALLÁSA	348
ARCÓBAN	349
A HALÁL	350
ALÁZAT	351
ÁGYBAN	353
SZEPTEMBER VÉGÉN	354
HANGULAT	355
ÚJ ÉLET	355
SZÍNHÁZBAN	357
PÁN HALÁLA	358

AZ UTOLSÓ KÖLTŐ	363
UTOLSÓ VERSEK (melyeket Magány című kötetének kiadása után írt a költő) 1889	370
ÉDES NAPOK	370
ÁGYBAN, PÁRNÁK KÖZT HALNI MEG	372
RÓZSÁK	372
REZEDÁNAK	373
ÉGESS EL!	374
BŰNHÖDÉS	375
SZÁMLÁLGATOM	376
SZERETLEK-E?	377
BETEG VAGYOK	378
VERSEK, melyeket köteteibe nem vett föl a költő	379
1871	379
HOZZÁ	379
TUDÁS	379
EMLÉKKÖNYVBE	380
ÁLOM	380
PANASZ	381
TŰNŐDÉS	383
ELBÚCSÚZOTT	384
BÚM	385
LAJKA NEVENAPIJÁN	386

A SEMMISÉG DALAIBÓL	387
PALINDROMON	389
ISTEN	390
AZ ÉLET	390
MI LENGI...?	391
GÁSPÁR IMRÉHEZ.....	392
AZ ÁRVA	392
AZ ERDŐ.....	394
CSÁB.....	395
BÁBEL	396
EPIGON.....	398
MEA CULPA	400
ÚTI EMLÉK	400
FALUSI DAL.....	402
ŐSZI DALT ÍROK	403
POTYA NÓTA.....	405
AZ ÚJ NÉPKÖLTŐK.....	406
CSEVEGÉSEK.....	407
BEH FURCSA... ..	409
A HÁRSFA REGÉJE.....	410
EGY FIÚNAK.....	412
EGY KISLÁNYNAK.....	413
KARÁCSONY.....	414

RÓZSA LEVELE A NEVELŐBŐL	415
AZ IFJÚSÁG	416
NÉMA VÁD	418
EGY SZERKESZTŐNEK	418
BÓLOGAT AZ.....	419
HULL A VIRÁG.....	420
PÜNKÖSD.....	421
MAGÁNYOS KERESZT	422
ÁLDOZÓ KISLÁNY	423
EMLÉKEK.....	424
NEM ÉRTEM SZÍVEDET.....	426
EGY BÁLKIRÁLYNÉNAK	426
VÉGSŐ SZAKOK	427
NE SÍRJ, NE SÍRJ.....	429
AZ ÉLETBŐL.....	430
NYÁR.....	432
CSALÁDI FÉSZEK	433
MÁR SZÁZSZOR IS.....	434
IBOLYÁT ÁRULÓ LEÁNY	434
VILÁGBÁNAT.....	436
MIRZA SAFFINAK	438
DALAIM	439
ERDEI DAL	441

A NAGY TEMETÉS	442
AZ ÜRES FECSKEFÉSZEK.....	444
ÖREG EMBER TAVASZA	446
A MUNKA NÉPE.....	447
SZABADBAN	448
FELTÁMADÁS	450
AZ EGYETLENHEZ	451
SZENT ISTVÁN NAPIJÁN.....	453
HIMNUSZ	456
SZENVEDSZ? BETEG VAGY?	457
A NEMZETI KASZINÓNAK.....	459
AZT ÍRTA, HOGY TÖBBÉ	460
VÁLÁS UTÁN	460
EGY MENYASSZONYNAK	462
BISMARCK FÉLELME	463
A JEGESMEDVE.....	465
HÁBORÚS HÍREK	466
ARANY JÁNOSNAK	467
DON QUIJOTE.....	470
EGYEDÜL.....	471
A KANÁRI SÍRJA.....	472
ESIK, ESIK.....	473
SZERESD HAZÁDAT!.....	474

TÉLEN	476
A SZERELEM ÁRVÁJA.....	477
A BOLDOGSÁG IZGALMA... ..	478
IFJÚSÁG ÉS SZERELEM.....	479
SZEGED.....	481
ŐSZI REMÉNY	482
JELSZÓ	483
KLÁRI NÉNI.....	484
MAGYAR LÁNY	485
KI ÉRTI MEG?	486
IRÓNIA	488
CSAK LŐJETEK, CSAK VÍVJATOK	490
MÁJUS.....	491
BARABÁS MIKLÓSHOZ	492
MÁJUS.....	494
KENYÉRPOÉZIS.....	496
BÉKE GONDOLATOK	498
HALÁSZAT	500
APRÓ DALOK	500
LENGE SZELLŐ SIMOGATJA.....	502
POLITIKUS NEMZET.....	503
CSORBA ZSÓFI	506
FAKÓ POÉTA	508

A HALÁL ÖNKÉNTESEI.....	509
VAKULJ, MAGYAR	511
EGY DIVATOS LÍRIKUSRA	512
ZENGŐ DALOKBÓL	513
NŐK SZEMEI, HOGYHA SZÉPEK.....	514
A HALOTT GYŰRŰJE	515
A PLETYKA BÁNT?	517
SÍROK KÖZÖTT	518
A MAMA SZÓLT	518
A SZÚNYOG	519
SZERETEM A MAGÁNYT... ..	520
PERDITA	521
PROLÓG	524
HOGYHA VÁRSZ MÉG.....	526
ZSIDÓK, KERESZTELKEDJETEK KI!	527
BUDAPEST.....	528
A HERNYÓ ÉS A RÓZSA	530
SZANZARA.....	531
A LENGYELEKHEZ.....	532
A KÉT LÚD.....	534
AZ AKKOR VOLT.....	535
PARAZITA-ÉNEK	536
SZÉP ASSZONYOK	537

BUDAPESTEN	538
PETŐFI SZOBRA ELŐTT	539
HELIOFÓBOK	542
A NAP DICSÉRETE.....	543
MÁRCIUS TIZENÖTÖDIKÉN.....	544
MŰVÉSZET.....	546
VIRÁGOK	547
ARANY JÁNOS.....	548
EMLÉKEK.....	549
MEDDŐ VILÁG	550
SEGÉLYEZETT KÖLTŐ	551
EGY KÖNYVRE,	553
AZ ERDŐ HERVADÁSA.....	556
AGGLEGENY KARÁCSONYA.....	557
AZ ÉLET	558

IFJÚSÁGOM

1874-1883

TÚNÓ IFJÚSÁG

1

*Fut, fut, repül az ifjúság előttem,
És én űzöm rózsás nyomát zihálva;
De testem-lelkem kimerült, erőtlén,
S többé nem ér el szép idők varázsa.
Derült világom, érzem, úgy setétül,
Mint arcom színe nyári nap hevétül.*

*Ha újra kezdhethném az ifjúságot
Szerelem szárnyán, ábrándok virányin;
Ha májusban szívemben is virágok
Nyitnák ki kelyhük': bűvös hajnalálkim:
A hervadástul óvhatnám-e lelkem',
S a gyöngye lányt attól, hogy elfelejtsen?*

*Nem akarnék-e újra telhetetlen'
Minden virágot koszorúmba fűzni?
Szellőtlen árnyékból nem szívesebben*

*Futnék-e napra, pillangókat űzni?
Unott gyönyörök kelyhét undorodva
Magamtul ismét nem lökném-e porba?...*

*Ah, úgy van! Ember vágya telhetetlen,
Az édenben természetünk a sátán.
Ott leskelődik ránk kígyói mezben
Mindenbírási vágyak almafáján.
Jó, hogy kiűztek, kitagadtak innen.
Mert sose győzünk szenvedélyeinken!*

2

*Meg-meglegyint-szellője tűnt napoknak,
Távol vidékről, hol a rózsá nyit.
Virágid, ifjúság, hogy' hulladoznak,
Hogy' szétfoszolnak fényes álmaid!*

*Őrizd bár féltve, megfakul a lélek.
Minden fohász egy álmot elsodor.
Hervasztja naphő, rejteke a szélnek,
Mint elhagyott, száraz virágbokor.*

*Köd, szürke köd vonul minden keresztül;
Lemondás búja, néma hervadás.
Nem fáj; de lényem mégis összerezdül;
Nincs jajszava; de némasága gyász.*

*Tengődve élek a rideg valóban,
Mióta lelkemet nem áltatom.
Nem azt sajnálom, hogy mindig csalódtam;
De hogy már többé nem csalódhatom!*

1881

ELSŐ SZERELEM

*Bűbajos emlék, édes
álom
Száll át merengő
lelkemen.*

1

Ábrándjaim derűs világát
Beárnyékozta szenvedés.
Hol a nap még szívembe süthet,
Immár csak egy parányi rés.
Oda van a tavasz bűbája,
Ibolya többé nem terem!
Mégis, mikor te jutsz eszembe,
Szép májusról zeng énekem.

Tavasza volt; édes, szelíd ábránd
Himbálta ifjú szívemet,

Örök tavasznak, szerelemnek
Álmodtam én az életet.
Madár dalolt, akác virágzott,
Mikor először láttalak.
Virágos rét fölött repültek,
A sárga cserebogarak.

Mikor a virágok születtek,
Szerelmünk akkor ébredett.
Te még rövid ruhába jártál,
S én bújtam még a könyveket.
Gyakran találkozánk az utcán,
S némán hűséget esküvénk
Egymásnak. Oly bohó nekem most
Még dalban is a mi regénk!

Dalaim édes zokogása
Akkor zendült szívembe' meg;
És ha mi bántott, elcsitítani
Dallal a bút oly jólesett.
Mint napsugár a könnyű felhőt,
Bearanyoztad vágyamat.
Imádkozám: Szép így az élet!
Ne légyen soha alkonyat...

Ha visszanézek most a múltra,
Álomnak tetszik az egész.
Hisz' ily bolondot nem művelhet
Soha a józan emberész.

És mégis, sokszor úgy óhajtom:
Legyen ily álom életem.
Kacagjon rajta minden ember,
Csak engem boldoggá tegyen!

Sütkérezem elálmodozva
A bágyadt, őszi napon.
Lelkembe' nincs virág, verőfény.
Csak hervadt, néma fájdalom.
Tévedt madárként egy-egy emlék
Repül át néha szívemen,
S szelíden, könnyeimet áldva,
Te újra megjelensz nekem.

1876

2

Emlékezem, zöld volt az erdő;
Derült az ég körös-körül.
A park rég látott annyi népet;
Ott jártam én is egyedül.
Öröm sugárzott minden arcon;
Megújult vágy, ifjú remény;
Csak én szerettem volna sírni
Gyönyörű május elsején!

Kesztyűs urakkal, kék ruhában
Te is ott ültél egy padon.

Sok szépet mondhattak neked, mert
Csak mosolyogtál, angyalom.
Platánok gúnyos suttogását
Hozá a játszi szél felém:
Minek van a szegénynek álma
Gyönyörű május elsején!

De én azóta megtanultam:
Boldog, ki sokat álmodott.
Sokszor kijártam a ligetbe
S fölkeresém a kis padot.
De oly üde már semmi sem volt,
A régi nem volt más csak én,
Nevedet a homokba írtam,
Mint akkor, május elsején!

S el-elvisz a vágy este-reggel
A régi padra betegen;
Tapasztalásom ím' elég van,
Hadd sírjam ott ki csöndesen.
Ah sírni! sírni öntudatlan',
Míg eljő majd az ősz dere,
Amidőn már magunk se tudjuk,
Mikor volt május elseje.

1875

Szívemből téptem ezt a dalt,
Hová képed van írva.
Majd elmerengsz: Ő írta, ő!
S fogod olvasni sírva...
Dalocska, szállj tovább!

Szívemből téptem ezt a dalt
Szerelmi vallomásnak,
Hogy hű maradtam, s szívemet
Nem adtam senki másnak...
Dalocska, szállj tovább!

Dalocska, szállj, repülj tovább!
S te törj ki könnyezésbe,
S gondolj engesztelődve rám:
Beh jó fiú szegényke!...
Dalocska, szállj tovább!

1874

4

Szép volt és ifjú, mint a hajnal
S ábrándos, mint az alkonyat.
Egy angyaltól a magas égben
Nem különböztetett sokat.

Mikor először jött utamba,
Világoskék ruhát viselt,

S oly szépen nézett, hogy, ha láttam,
Szerelmes szívem dalra kelt.

Azóta nagysád lett belőle;
Hideg és büszke, mint szokás.
S a rege szól: Volt egyszer egy lány,
Ábrándos, szőke, kék ruhás...

1875

5

Zeneszót hoz a kósza szellő,
Jól ismert hangok; hallgatom.
Tudom, megint emlékeimmél
Lesz dolgom, és nem alhatom.

Bűbájos emlék, édes álom
Szállt át merengő lelkemen,
S egy nem felejtett, bánatos hang
Susogja sírva: szerelem!

Elöttem állsz fehér ruhában,
És nyújtod reszkető kezed';
S én, míg rajongva átölellek,
Érzem, hogy most is úgy szeretlek,
Mint egykoron szerettelek.

1875

Beh messze tűnt, beh véget ért
Az első szerelem!
Csak egy-egy ifjúkori dal
Beszél még rólad énnekem.

Arcod' sem őrzi már egyéb,
Csak az emlékezet.
Ábrándos, első ifjúság,
S te szőke lány, isten veled!

Ah elvirult! ah elvirult,
A szív bimbó-kora.
S érzem, mi se találkozunk
Az életben többé soha.

Legelső édes hevülés,
Legelső tiszta vágy:
Mily szívesen, mily boldogan,
Ó, hányszor gondolok reád!

Száll az idő... letűnnek a
Tavasznak évei;
De a kék szemű szőke lányt
El nem birom felejteni.

1883

TALÁLKOZÁS

1

Így jövünk össze hát megint
A nagy világ zajában!
Én visszasírva drága múltam',
S te mint menyasszony elvirultan
És haloványan.

Szemünk egymásra nem tekint,
S emléki szebb időknek:
A régi üdv, a régi vágyak,
Mint láthatatlan útitársak,
Hozzánk szegődnek.

2

Ó, mert te sem felejthetéd
El azt a bűbajos regét:
Álmodtak édes hajnalálmot,
Örök hűséget, ifjúságot.

Azután utjok elszakadt.
Megnöttek; az idő haladt.
És most e kis dalocska mérge
S egy mirtuszkoszorú a vége.

3

Ó, csak ne vessünk! mondj bolondnak,
Ne hidd, hogy én siratni foglak.
Bolondság volt, most érthetetlen.
Ne vessünk rajta mind a ketten.

4

Akkor te még kis lányka voltál,
És nem volt vőlegényed.
Most? - Álmid' mint ruhád' kinőtted,
S nem ismersz, azt beszéled.

Nem az a vágy ég szíveinkben,
Nem az a nap az égen.
Nem az a május nyit virágot,
Nem, nem ismerlek én sem!

5

Ruhája kék volt, szeme is kék;
Rám nézett ábrándozva mindég.
Ártatlan, egyszerű leány volt,
Kiért szívem régente lángolt.

Egyszer csak eltűnt, s kék ruhája.
Kék szeme volt lelkemnek álma

Sokáig, míg egy édesebb szem
Ragyogott rám, és - elfeledtem.

S ki meghalt, mostan mint kísértet
Halványan a szemembe nézett.
Járása, hangja még a régi,
Csakhogy már nem tud megigézni.

1879. május 14.

A POZSONYI LIGETBEN

Itt vagyok, újra itten!
S te még a régi díszben
Állsz, én szép ligetem.
Útaidon bolyongok,
S a virágok, a lombok
Mind összesúgnak: Ismerem!

Hajdan, tavasznapokban,
Gondatlan' itt bolyongtam,
Ez árnyas útakon.
Itt járt kacagva szépem;
Nevét hány fába véstem!
Itt írtam én első dalom'.

E fák alatt viseltem
Bánattalan szívemben
Fájdalmat, édeset.
Itt olvastam szemében,
Hogy értem ég, csak értem;
Itt ujjongtam: Szeret! Szeret!

S itt, ez a pad tudója,
Hány meglesetlen óra
Kínálta élveit.
Volt szeretőm, barátom,
Ifjú szívemben álom...
Itt éltem át a mennyet, itt!

Ó, hol vagy, drága hajnal
Legelső sugaraddal?...
Hová, hová levél!
Hol vagytok, édes álmok?
Mit súgnak a virágok?
Csitt, csitt, a lomb miről regél?...

Ah, álom, álom, álom!
Azt mondja, ifjúságom
Mulandó, hűtelen...
Szép ligetem, virulj csak,
S te szív, álmodd a múltat
Még egyszer át, s légy csöndesen.

1880. augusztus 5.

EMMA

*Te mosolyogtál
könnyeim közt,
Te fényes égi látomány.*

HIMNUSZ

Hadd bántsanak! Hadd jöjjenek nyakamra
Az ördögök és farizeusok.
Panaszomat a világ így se hallja;
Jajgatni, elcsüggedni nem tudok.
Boldogsággá varázslom a keservet
Kedvence én a boldog isteneknek!

Mikor születtem, ők bölcsőmhöz álltak,
Testvérükül fogadtak engemet,
S az örök ifjúsággal megkínáltak,
Hogy véghetetlenül boldog legyek.
Rajongó lelket adtak és szerelmet...
Kedvence vagyok én az isteneknek!

Mondták, elvisznek majd az égi honba...
De jött az ördög is megrontani,
És véle jöttek mindenütt nyomomba
Irigykedő, goromba társai;

És mindenuntalan próbára tettek
Kedvence vagyok-é az isteneknek?

Elsőnek állott *Árvaság* utamba,
S azt mondta: Nincs apád és nincs anyád!
Ez hát a boldog istenek jutalma,
Hogy szeretet sehol se vár reád!...
Hajlékot adni, látom, elfeledtek;
Panaszold fel a boldog isteneknek!

Mezítlábú *Szegénység* jött utána,
És szólt, vállamra dobva rongyait:
A föld a pénz, az élvezet hazája,
S te mégis éhes és rongyos vagy itt?...
Kenyeret adni, látom, elfeledtek;
Panaszold fel a boldog isteneknek!

A görnyedt *Megalázás* ért nyomába,
S kérdezte, tudok-é hajlongani?
Nem tudtam; kilökött az út sarába:
Igy jár minden bitang, sehonnai!
Függetlenséget adni elfeledtek,
Panaszold fel a boldog isteneknek!

Vak *Szenvedély* se váratott magára;
Lihegve, lázban égve jött felém:
Koldus, bitang vagy, elhagyott vagy, árva!
Mámort adok szívednek; légy enyém!

Nyugalmat adni, látom, elfeledtek;
Panaszold fel a boldog isteneknek!

Mentünk, s *Dicsvágy* is társamul szegődött;
Nagy bánat árán nagy jövőt ígért.
Szólt: Így jártak Homér is s más nagy ősök!
S én türtem és lemondtam a hírért,
S hogy adni annyi mindent elfeledtek,
Nem panaszkodtam fel az isteneknek.

Bősz fergeteg zúdult rám szörnyű dühvel:
A vész vadúl dobálta szívemet;
Sodort az örvény, és sehol se tünt fel
Mentő hajó vagy távol egy sziget.
Sírtam: Mindenki elhagyott! Ki ment meg?
Kedvence nincs a boldog isteneknek!

Van! A költő s a bölcs! - felelt egy angyal;
Emmának hívják őt az emberek.
A mennyországba viszlek el magammal,
A mennyországba' van a te helyed.
Légy boldog ott és keblemen pihenj meg:
Kedvence te a boldog isteneknek!

A boldog istenek küldöttek érted.
Borulj nyakamba és repülj velem!
S szálltunk oda, hol ördög el nem érhet;
Bűbájos ország! Lakja *Szerelem*.

Az égiek Emmával eljegyeztek,
S kedvencei lettünk az isteneknek.

S jött és megáldott valamennyi isten.
A legszebb volt közöttük *Szerelem*.
Egy szót se szólt, csak rám hajolt szelíden,
S megölelt hosszan, forrón, édesen.
Kéjtől remegtem, és fülembe csengett:
Kedvence vagy a boldog isteneknek!

Víg *Ifjúság* szólt bájos, égi nyelven:
Adtam rajongó, álmodó szívet,
S habár hajad megöszül életedben,
Mégsem leszel vén, mint a többiek.
Amíg csak élnek, ifjak, lelkesednek
Kedvencei a boldog isteneknek!

Szabadságnak szemébe' szent tűz égett:
Kincset ruháztam rád, dicsőt, nagyot!
Hiába bántja a világ, az élet,
Kit én segítek, én oltalmazok!
Kik engemet mint éltüket szeretnek:
Kedvencei a boldog isteneknek!

Dicsőség arca mint a fény sugárzott;
Ajkamra égető csókot nyomott;
E csókkal járd be büszkén a világot!
Fényt szórni útaidra én fogok.

Zengj dalt, a többi dalnál lelkesebbet,
Kedvence te a boldog isteneknek!

És *Bölcsesség* is üdvözölt: Szeretnek,
Jobban, mint bárki mást, az istenek!
Azért küldtek rád bánatot, keservet,
Hogy győzz a kín, az ördögök felett,
S az üdvöt fájdalmak között szeresd meg,
Kedvence te a boldog isteneknek!

S én válaszoltam: Áldom ezt a sorsot!
Hisz' jobbat a legjobb sem érdemel,
Boldog vagyok, jó istenek, ha boldog,
Ki nem akar cserélni senkivel;
S az is leszek, míg napjaim letelnek,
Kedvence én a boldog isteneknek!

S ha meghalok... nem! Sose halok én meg!
Nem kaptam én csak testi életet.
A jók, a nemesek szívében élek
Örökké, mint a boldog istenek.
S utódim is majd váltig emlegetnek:
Kedvence volt a boldog isteneknek!

DONNA DIANA

Szemedben ígézet sugára,
Ajkad körül csodás mosoly;
De a kedély szelíd varázsát
Nem látom arcodon sehol.
Mint kirakatban drága bábút
Néz gyermek, éppúgy nézlek én.
Ha megvehetnélek, ki tudja,
Hogy össze nem törnélek-é?

Szeretsz?... Hisz' a szerelmi hűség
Nem élted üdve, létjogod,
Hanem hiúság, gőg, divat, s te
Ha már meguntad, eldobod.
Üres szívű, divatos úrfik
Hadd kurizáljanak neked.
Én azt tudom csupán szeretni,
Ki engemet viszonzszeret.

Növeljem-é még büszkeséged'?
Boruljak lábaidho' tán?
Sóhajtsak lealázva hozzád,
Mint istenéhez a pogány?
Te sóhajimra nem felelnél,
Arcomba nézve hidegen;
Míg titkon, szíved rejtekében
Ujjonganál győzelmeden.

Hol vetted ezt a bűvös arcot?
Mért csábítasz, hogyha nincs szíved?...

Szép vagy, szeretlek nézni hosszan,
S mégsem óhajtlak, elhihetd.
A szerelem, e régi ének
Hatalmát én is érzem:
De sírjak-é, ha mozdulatlan
Szobor nem érez énvelem?...

1874

2

Ó, szánj meg engem! ó, ne csábíts!
Én nem hozzád való vagyok.
Az én vergődő bús szívemmel
Neked nem illik játszaniod.
Nehéz, nagy harc után lemondtam
Én rólad és kerültelek.
Mért mentem hozzád akkor egyszer,
Ó, mért találkozám veled!

Tudtam: meg fogsz jelenni; rólad
Én már ezerszer álmodám,
Te mosolyogtál könnyeim közt,
Te fényes égi látomány.
Epedve vártalak, s hogy íme
Valóság lett a képzelet:
Feljajdulok: nem ezt akartam!
Ó, mért találkozám veled!

Ó, szánj meg engem, ó, ne csábíts!
Ne fájjon emléked nekem.
Te boldog vagy, feledni tudsz csak,
Én meg folyvást emlékezem.
A lemondás is fáj, nagyon fáj,
Emmám; de százszor nehezebb
A hűtlenséget elviselni...
Ó, mért találkozám veled!

Ha tudnék sírni, elzokognám,
Mint kisgyerek, búbanatom',
S ha így tudnálak elfeledni,
Sírnék soká, sírnék nagyon;
De könnyeim' rég mind kisírtam,
S ki mint én téged, úgy szeret,
Az soha, soha sem feledhet!
Ó, mért találkozám veled!

Ó, szánj meg engem! Ó, ne csábíts!
Hisz' az enyém te nem leszel.
Selyemrongyban, nagyúri göggel
Valami gavallér vesz el.
A küzdelem s a vágy keserve
Majd szétszakítja szívemet,
S kerüllek, hogy megmentsem álmom'...
Ó, mért találkozám veled!

És hogyha majd lázas szívemben
Az emlék búja felzokog:

Jelenj meg néha álmaimban,
Fog várni a te dalnokod.
Azt fogom én mindig dalolni,
Mért nem lehettem a tied,
S dalomnak vége lesz a sírig:
Ó, mért találkozám veled!

1876

3

Nem mondta senki még; először
Tőled hallottam: Értelek!
Ó, légyen áldott az az óra,
Mely engem hozzád vezetett.

Jóságod enyhe napvilága
Keresztüljárta bánatom',
S verőfényes, derült napokról
Megint, megint álmodhatom!

A jó isten megáld bizonynal,
Hogy vélem annyi jót tevé.
Talán egymásnak szánt a végzet.
Valami súgja: Várj! Remélj!...

Örök boldogságról, derűről
Most zeng először énekem.

Ha téged látlak, azt hiszem, hogy
Boldognak lenni végzetem.

1876

4

A réteken járok dalolva
S mezei virágot szedek,
Sietve szállnék karjaidba,
És odaadnám mind neked!

Neved' az erdőben kiáltom,
Hanem a visszhang nem felel.
Vagy én nem hallom csak? Szívemben
Minden dalol, zeng, énekel.

Valami úgy ragad magával!
Futok, és nem bírok vele;
S a lég, a láthatár, az erdő
Mind boldogsággal van tele.

És dalom egyre hangosabb lesz,
Szívem csordultig telve van...
Elrejttem arcomat a fűbe,
S zokogni kezdek hangosan.

1877

BÁL UTÁN

A mély gyönyörtől szédülök még,
Ragad a lázas képzelet.
Melletted ülök, cifra párok
Fel és alá keringenek.

A zene szól, de hangosabban
Dobog, majd megszakad szívem.
Szeretnék sírni, mint a gyermek
A boldogságtul, azt hiszem.

Egy valcer édes áriáját
Lágyan merengve hallgatom;
De édesebb minden zenénél
A mosoly édes ajkadon.

S ha szólsz, ó, mennyei hatalmak!
Eszemet bontja meg e szó.
Én nem tudom, szférák zenéje
Lehet-e ilyen megható?

Honnan jövel? Hol van hazád?... Tán
A mennyből szálltál ide le?...
Ah, ép' most kér föl egy fajankó!
S keringesz fel s alá vele.

1876

(AKIK A TAPSOT KEDVELIK)

Akik a tapsot kedvelik,
Legyen taps bőviben nekik.
A pompa és a kényelem
Nagy urak közt divat legyen.
Aki pedig kalandra vágyik,
Találjon ezret mindhalálig.
A pénzimádó gyűjtse aranyát;
Száz évig éljen a kövér apát.
Legyen a könyvnek sok vevője,
Írónak előfizetője;
Ügyvédnek sok kliense,
Orvosnak páciense...
Egyszóval, add meg, sors, mindenkinek,
Mit e világon legjobban szeret;
S add meg, mást nem kívánok tőled én,
Maradjon ő, a kedves lány, enyém.

1878

(MIKOR A LANGY SZELLŐCSKE...)

Mikor a langy szellőcske vágyat
Csókol szívünkbe szeliden;

Mikor a boldog ibolyácskán
Az első pillangó pihen;
Mikor a felhőhez szokott szem
Először lát derűs eget:
Szerelmi hűséget fogadni
Akkor szeretnék én neked!

Mikor a fényes levegőben
Pacsirta szántva énekel;
Mikor a vágy halk sóhajára
Az erdőből száz hang felel:
Mikor a fecskének susogja
Valami: Építsd fészketed:
Szerelmi hűséget fogadni
Akkor szeretnék én neked!

Mikor a fény elől a pára
Mind szertefoszlik, messze száll;
Méhecske mézet és a csermely
Útjába' rózsákat talál;
Mikor minden perc azt susogja:
A tovatűntnél szebb leszek:
Szerelmi hűséget fogadni
Akkor szeretnék én neked!

Mikor a harmatkönny is áldás
A rózsá szomjas kelyhiben;
Mikor nem gondol hervadásra,
Virághullásra senki sem;

Mikor boldogság, vágy, remény, hit,
Szívünkbe' minden éreztet:
Akkor szeretném elrebegni
Lábaidnál szerelmemet!

ÖRÖK SZERELEM

Régi szeretőm vagy! Már mi régen
Megöleltük egymást számtalanszor.
Egyszer élünk minden ezer évben,
Férfi vagyok én, s te mindig asszony.
Te enyém vagy, én tied vagyok,
S ha te meghalsz, én is meghalok.

S ha aludni tértünk, sírba dőlve,
Akkor is találkozunk mi újra.
(Áldott az a szél, áldott örökre,
Mely a mi porunkat összefűjja!)
Ott is szerelemről álmodunk,
Ott is együvé kerül porunk.

Egymásé vagyunk örökre, bárha
Száz alakot, száz helyet cseréltünk.
Suttogunk forró szerelmi lázba':
Hol bolyongtunk, mik voltunk, hogy éltünk!
Változandó minden ideleenn,
Csak a mi szerelmünk végtelen.

És ha újra kezdjük a bolyongást,
S szél, vihar, hab és felhő ragadnak;
Hamvainkat száz alakba' folyvást
Együtt viszi, söpri szél, vihar, hab.
Legyen élet vagy legyen halál:
Minket örök hűségben talál.

Így töltöttünk már mi miljom évet.
Ha te rózsza voltál, én a harmat.
Gerlicének én voltam a fészke;
Hullám voltál s én a hattyú rajta.
A szivárvány egyik fele én
S te a másik, fent az ég ívén!

Bízva nézek a halál elébe:
Mert szívünk nem veszi el szerelmét.
Hamvam' a te hamvad közelébe
Fogja vonni boldog, édes emlék.
Együtt élünk és együtt veszünk
S porladozva is ölelkezünk.

Hervadás, halál, múlás regéi,
Nem hiszek én bennetek! Hiába,
Szerelmünket ez a sors nem éri;
Nincsen annak vége, nincs halála.
Időt az nem ismer; kezdete
Sose volt, és nem lesz vége se.

Dobogó szívem minden paránya,
Mely amíg élt, tiszta lánggal égett;
Századokról századokra szállva,
Nem szeret mást, senki mást, csak téged!
Te vagy üdve, vágya, mindene,
Örök álma, örök élete.

Mit tűnődöl? Ki tanítna félni!
Ezer évben, ezer változatban
El nem hagytuk egymást soha még mi,
Mert a mi szerelmünk halhatatlan.
Együtt porladoznak szíveink,
Míg lejár az ezer év megint...

1877. július 14.

ARCKÉPÉRE

Mint nyári éjszakán
A csillagot:
Úgy nézlek csöndes vággyal én,
Ha egyedül vagyok,
S mint nyári éjszakán
A csillagok:
Zajló szívem hullámiban
Szép szemed úgy ragyog.

SOUVENIR

Száraz virág, valaha rózsza
Lehetett, van e könyvben.
Az a dalos könyv ez, tudod, hisz
Tetőled kölcsönöztem.

Szerelmi dal mellé került a
Száraz virág, szegényke.
Történetét dal és virág tán
Egymásnak elmesélte.

A dalt egy bús poéta írta
S rá megszakadt a szíve;
(Pedig oly édes kis dalocska,
S oly tisztán cseng a ríme!)

S a száraz rózsza boldog órák
Emlékvirága; régen
Hervadhatott már el; ki tudja,
Tán szíved közelében.

Dal és a szerelem virága
Oly szépen összefér itt.

Egymásnak gyakran elsusogják
A hervadás regéit.

1883

(GYAKRAN JELENSZ MEG...)

Gyakran jelensz meg álmaimban,
Hidegen, büszkén, gúnyosan.
Egy mosolyod, egy jó szavad sincs;
Könyörgök hozzád s hasztalan.

Jársz-kelsz vidáman, hajnalarccal,
Csak énhozzám maradsz hideg...
Én kedvesem, az álmok ugye
Ellenkezőt jelentenek?...

(A VILÁGON TE A LEGKEDVESEBB)

A világon te a legkedvesebb
Leányka voltál,... így képzellek én;
Maga a vígság, élet és öröm
Hosszú ruhádnak első reggelén.
Beh gyönyörű lehattél! Ó, ha így
Találkozhattam volna én veled.

S nem most, midőn a költők bánata,
Az a sok édes dal megmérgezett.

El volt bűvölve minden ismerőd,
A hajnal és a rózsza irigyelt;
Mező virága, erdő madara,
Ha meglátott, csupán reád figyelt.
Legjobb is voltál, nem legszebb csupán;
Merő kedély, vidámság, szeretet.
Minek olvastál annyi dalt, regényt!...
Az a sok édes dal megmérgezett.

Költő dalában érzed, ami szép;
Tolmácsolá saját érzelmidet.
Ó, de az édes, játszi dal mögött
Nem láttad a vérző, beteg szívet.
Azt hitted, aki lelkesül, rajong,
Ha szenved is, csak félisten lehet!...
Ó, szerelem, vágy csalfa éneke!
Dalok bűbája, mely megmérgezett!

Nagy kín szüli meg a költő művét,
S habár a szenvedőnek balzsama,
Kinek ártatlan, szűzi lelke van,
Nem érti, meg nem enyhül általa.
Szeretted az erdőt, a zongorát;
Voltál vidám, jókedvű, gyermeteg;
De jobb' szeretted a költő dalát,
S szíved azóta bús, megmérgezett.

Ha elnyeri egy férfi majd kezéd',
S lesz oly kedves lánykád, mint te valál:
Kérlek, ne adj kezébe verseket;
A vers emészt, a vers lassú halál.
Az élettől szünetlen' harcra hív,
Megöli gondtalan kedélyedet;
Örökre bánatos lesz az a szív,
Akit egy édes dal megmérgezett.

1878

(Ó, NE NÉZZ RÁM MOSOLYOGVA!)

Ó, ne nézz rám mosolyogva!
Iparkodjál elfeledni.
Jobban élnénk, hogyha egymást
Nem ismertük volna meg mi!

Jobb neked nyugodtan élni,
Szerető családi körben.
Jobb nekem a sírt remélni
Vágyak nélkül összetörten.

Jobb az én beteg szívemnek
A világgal harcra kelni,
Mint a vádat, hogy te bennem
Csalatkoztál, elviselni.

1877

(NE OKOZZ', NE VÁDOLJ SZÜNTELEN!)

Ne okozz', ne vádolj szüntelen!
Nem vagyok én hozzád hűtelen.
Mióta megláttam arcodat,
Gondolatim, álmim tárgya vagy.

Ébren-alva csak rád gondolok;
A nap körül a föld így forog.
Napsugaram, édes szerelem,
Süss szívembe híven, melegen.

Majd ha megfagy a tüzes parázs,
Ha tavaszkor is lesz hervadás;
És ha délben éjszaka leszen:
Akkor leszek hozzád hűtelen.

Higgy nekem hát! A tied vagyok.
Ha nem akarsz, jobb, ha meghalok.
Hejh, ha te is elhagysz engemet,
Bújában a szívem megreped.

1877

(TIPORJ LÁBAIDDAL...)

Tiporj lábaiddal, gyalázz meg, ne vess ki!
Én azért is foglak őrvongón szeretni.
Nevezz el dacosnak, nevezz el bolondnak,
Én csak magasztalni és imádni foglak.

Szemeid sugára besütött szívembe,
S az örökre érzi lángját e szemeknek,
Ajkad mosolygása kárt csinált eszembe';
Nem tudom, ki vagy, csak azt tudom: szeretlek!

1877

(WEBERT, CHOPINT JÁTSZOD...)

Webert, Chopint játszod betéve,
De még jobban poéta hat rád.
Olyan gyöngéd vagy és figyelmes,
Fínom és könnyed, mint szivarkád.
Vidámnak látszol, bárha szenvedsz;
A migrént is tűröd mosollyal;
S ha egyszer meg fogsz csalni engem:
Ezt is sikkal teszed bizonynal.

1883

(HA MOSOLYGASZ...)

Ha mosolygasz, mennybe nézek;
Ha szólsz, angyalok beszélnek.
Szemednek egy pillantása
Szívemet megbabonázza.
S ha szivarzol, drága lélek:
Fázni kezdek s - tüzet kérek.

1883

(BEH JÓ...)

Beh jó, hogy el tudom feledni.
Ha játszottak szívemmel;
Beh jó, hogy egy szeszélyes asszony
A lábamról le nem ver.

Beh jó, hogy óriási önzés
Lakik szívembe' mélyen.
Beh jó, hogy magamat kimentem,
S mást vádolok kevélyen.

Beh jó, hogy meggyilkolt szívemről
Másoknak nem beszélek.

Beh jó, hogy oly nyugodt vagyok, s jót
Embertől nem remélek.

Beh jó, hogy úgy hozzá törődöm
Hívságos életemhe';
S port szórok a világ szemébe,
Mint ő az én szemembe!

(AZOK AZ INGATAG POÉTÁK!)

Azok az ingatag poéták!
Biz' azok furcsa emberek.
Sok szenvedély, álom, rajongás
Fér küszködő szívükbe' meg.

Mindez dicső, s te is, galambom,
Szeretted annak idején
A szenvedélyt, álmot, rajongást;
Hanem csak úgy, ha - költemény.

1877

(HA VALAHA...)

Ha valaha találkozunk még,
Fordulj el és ne nézz reám.
Közönyt erőszakolni fájóbb
A gyűlöletnél is talán.

Legjobban ott érezd magad te,
Ahol gyaláznak engemet.
Ha csalódtál, sópánkodással
A kint kínosbbá ne tegyed.

Ne ismerj békülést! Szívedtől
A bocsánat távol legyen.
Olyan áldás lesz elfeledni,
Ki volt köztünk a hűtelen!

(SZÉTTÉPTED...)

Széttépted azt a rózsaláncot,
Mely lelkeinket összefonta?
Nyugodt lehetsz; most már csak engem
Ér rágalom, gúny, mende-monda.

Jól is tevéd. Az én szívemnek
A vihartól nincs nyugalma;